

Пілецька С.Т.
Д.е.н., професор
Ковальчук Т.С.
магістр

Національний авіаційний університет

УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЙ

Анотація. В умовах розвитку ринкових відносин фінансова стійкість підприємства як об'єкт управління набуває особливої актуальності. Обґрунтовано необхідність розглядати фінансову стійкість як системний процес фінансової діяльності, спрямований на забезпечення здатності підприємства погасити свої зобов'язання в строк, забезпечити зростання дисконтованого доходу і фінансову рівновагу.

Ключові слова: управління, фінансова стійкість, принципом управління, показники, підприємство

У сучасних умовах фінансовий стан багатьох вітчизняних підприємств є нестійким. Тому проблема управління їх стійкістю придбала в даний час дуже велике значення. Однак, незважаючи на свою практичну значимість, багато питань, пов'язаних з даною проблемою, до теперішнього часу комплексно не вирішені і вимагають проведення подальших досліджень.

Фінансові проблеми, з якими стикаються підприємства, за своєю економічною сутністю багато в чому ідентичні і тому їх вирішення можливе при використанні універсального інструментарію та типових заходів, які утворюють механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Найважливішим елементом даного механізму є оцінка фінансової стійкості підприємства, в основі якої лежить розрахунок абсолютних і відносних показників, що визначають прибуток та збитки підприємства, зміни в структурі його активів і пасивів, а також в розрахунках з дебіторами і кредиторами. Показники фінансової стійкості підприємства дозволяють встановити як вона забезпечується і наскільки ефективно здійснюється управління нею [1]. В якості основних показників її оцінки використовуються, як правило, такі коефіцієнти: співвідношення позикових і власних коштів; забезпеченість власними коштами - відношення власних оборотних коштів до загальної величини оборотних коштів; оборотність власного капіталу - відношення чистої виручки від реалізації до середнього за аналізований період обсягу власного капіталу. Всі зазначені коефіцієнти є похідними від коефіцієнта співвідношення позикових і власних коштів. Вони залежать від вартості необоротних і оборотних активів, величини капіталу та резерву, а також від розмірів довгострокової заборгованості підприємства.

Класифікація показників фінансової стійкості підприємства дозволяє отримувати її статичну оцінку і не розкриває в належній мірі їх взаємозв'язок з іншими показниками, що характеризують динаміку фінансових потоків. Тому пропонується нова класифікація даних показників, що дозволяє більш чітко визначати напрями вдосконалення процесу управління фінансовою стійкістю (табл. 1).

Таблиця 1.

Классификация показателей финансовой устойчивости

Признак классификации	Виды показателя
Способ получения	Первичные
	Производные
Временной признак	Абсолютные
	Средние
Статистическая природа	Моментные
	Интервальные
Динамическая аддитивность	Неаддитивные
	Аддитивные
Плановый период	Текущие
	Краткосрочные
	Долгосрочные

При такій побудові управління фінансовою стійкістю можна пов'язати його генеральну мету з іншими цілями управління підприємством, тобто забезпечити його комплексність.

В даний час особливого значення набула проблема вибору критеріїв оцінки фінансової стійкості підприємства, які враховують фінансові ризики і стратегії його розвитку в довгостроковому періоді [4]. Можуть бути різні підходи до вирішення зазначеної проблеми. На нашу думку доцільно встановити дані критерії на основі аналізу структури поточних активів підприємства і визначення її середніх значень. При цьому слід враховувати, що критерії повинні містити максимум інформації про фінансовий стан підприємства і бути не суперечливими.

Особливості управління фінансовою стійкістю підприємства визначаються суб'єктом і об'єктом даного управління. У той же час існують загальні принципи зазначеного управління.

Основним загальним принципом управління фінансовою стійкістю підприємства є принцип його цільової орієнтації. Тому організація управління фінансовою стійкістю підприємства повинна відповідати дереву цілей його розвитку. Генеральною метою є забезпечення фінансової стійкості підприємства. Інші цілі (другого і третього рівня) визначають зміст конкретних функцій управління, необхідних для її досягнення.

Другим найважливішим загальним принципом управління фінансовою стійкістю підприємства є принцип системності, що визначає її як самостійний об'єкт дослідження, що володіє специфічними заходами і критеріями їх оцінки, які розрізняються за своїм внутрішнім змістом і визначаються зовнішніми і внутрішніми факторами, що впливають на фінансові результати діяльності підприємства.

Аналіз даних заходів повинен здійснюватися шляхом збору та оцінки різнобічної інформації про виробничу, економічну та соціальну діяльність підприємства. Принцип системності вимагає всебічного аналізу всіх видів впливу на кінцевий результат управління фінансовою стійкістю підприємства за різними напрямками її прояви.

Удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства вимагає, з нашої точки зору, зміни часових рамок, в яких визначається його фінансова спроможність, шляхом посилення її стратегічної спрямованості.

Крім того, важливим напрямком даного вдосконалення є посилення ролі показників фінансової стійкості, які формуються поза підприємства (такі, як рівень капіталізації) і характеризують ризики діяльності підприємства [5].

Вони відображають зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства.

Отже, управління фінансовою стійкістю підприємства необхідно розглядати як системний процес фінансової діяльності, спрямований на забезпечення здатності підприємства погасити свої зобов'язання в строк, забезпечити зростання дисконтованого доходу і фінансову рівновагу. Його вдосконалення в сучасних умовах має, на нашу думку, полягати в перетворенні даного управління з оцінки в основному поточного фінансового стану підприємства в активний інструмент реалізації фінансової стратегії його розвитку з урахуванням інтересів усіх впливають на нього факторів.

Узагальнюючи вищесказане, можна зробити висновок, що проблеми, що виникли в процесі посткризового розвитку економіки, вимагають дослідження причин фінансової нестійкості підприємств і її наслідків. Інноваційна модернізація економіки не може бути здійснена без фінансової стабілізації діяльності всіх суб'єктів господарювання. Тому інституційні перетворення економіки вимагають подальшого розвитку методологічних основ та інструментарію управління фінансовою стійкістю підприємств, можливі напрямки якого характеризують розглянуті в даній статті пропозиції щодо їх вдосконалення.

Література

1. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т., Кравчук Н.М. Адаптивне управління фінансовою стійкістю підприємства при забезпеченні його економічної безпеки. Проблеми системного підходу в економіці : зб. наук. праць. К. : НАУ, 2020. Вип. 1(75). Ч. 1 170 с. С. 80–90.
2. Вовк О.М., Ареф'єва О.В., Посипайко Є.А. Інтенсифікація формування матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах неоіндустріальної модернізації. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2020. Вип. 2 (70). С. 123-131.
3. Ковальчук Н.О., Руснак Т.В. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. В. 11. С. 368-371.
4. Корытко Т.Ю., Держинская В. М. Мониторинг финансовой устойчивости предприятия с учетом его жизненного цикла. Вісник ДДМА. 2008 № 3 С.154-160.
5. Косарева І. П. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства . Молодий вчений С. 678-682. Вип. 4. 2017.
6. Пігуль Н.Г. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 1. С. 186-190.
7. Пілецька С.Т. Сутність економічної стійкості та її взаємозв'язок з кризовими процесами на підприємстві. Бізнес Інформ. 2014. № 5 (436). С. 286–290.
8. Токарев О.М., Гук О.В. Фінансова стійкість підприємств як передумова його інноваційного розвитку. Сучасні підходи до управління підприємством: збірник наукових праць. Київ, 2018. С. 284-291.

